

På tur i landskabet

I Valdemars fodspor

Valdemarslægten og Hvideslægten var tæt forbundet. Både Knud Lavard og hans søn Valdemar voksede op på Hvidernes gård i Fjenneslev. Valdemar den Store og hans slægt har efterladt sig mange spor i landskabet omkring Ringsted.

Ved hvert stop er der et estimat på, hvor lang tid stoppet varer. Tal med museet om dette, når I booker forløbet

Stop 1: Voldstedet ved Skjoldenæsholm – Kongens borg 90 min.

Der er ikke mange spor efter den første borg på Skjoldenæsholm, men skriftlige kilder angiver, at den tilhørte Kongen. Den gamle vej fra Roskilde til Ringsted er gået forbi her, og det er stadig muligt at se, hvor den er gået ud i søen. På tidspunktet for Knuds Lavards drab var det her, at kongens søn, Magnus, opholdt sig.

Aktivitet 1: Øvelsen har til formål, at sætte gang i elevernes fantasi ved at lade dem leve sig ind i historien.

Borgen er et konkret symbol på rigdom og magt. Men også venskabet og det tætte bånd mellem Valdemarslægten og Hvideslægten har været vigtige for slægternes magtposition i landet. For at blive konge i Danmark skulle man vælges af stormændene i de forskellige landsdele. Stormændene på Sjælland havde tingsted i Ringsted, og Hvideslægten var den største af stormandsslægterne på Sjælland. På den anden side var stormændene afhængige af, at kongen gav dem skattefrihed og andre goder og ansatte dem i de forskellige magtfulde embeder i kongens hær og husholdning samt indenfor kirken.

Således var fundamentet for en alliance skabt mellem kongeslægten og en stormandsslægt.

Aktivitet 2: Øvelsen har til formål at skabe en forståelse for, hvor vigtige fællesskabet (samarbejdet) og slægten var i middelalderens samfund. At stå alene og udenfor fællesskabet var det værste, der kunne overgå et menneske.

Praktisk:

- Voldstedet Skjoldenæsholm ligger omkring 20 min. vandring fra parkeringspladsen. I skal først over den smalle landtange og så følge stien videre ind i skoven. Voldstedet er markeret med et skilt. Gåturen frem og tilbage til voldstedet er indregnet i de 1,5 time, der er sat af til stoppet.
- I kan bede chaufføren om at bruge toilettet i bussen, da der ikke er noget toilet ved stoppet. Ved dårligt vejr må I gerne spise i Kulturbussen.

Bustur til næste stop ca. 10 min.

Stop 2: Knud Lavards Kapel i Haraldsted 30 min.

Knud Lavards kapel ligger som en ruin ude på en mark. Lidt derfra er stedet, hvor man mener, at selve drabet foregik. Det er markeret med et stort vej Kors. Da Knud Lavards lig blev fundet i skoven, skulle det transporteres til Ringsted. Historien går, at der sprang en kilde af jorden, hvor

gruppen, som transporterede liget, holdt pause. Ved kilden begyndte der at ske mirakler, da syge blev helbredt af at drikke af vandet. Hvideslægten byggede kapellet på stedet til minde om Knud Lavard.

Aktivitet 1: Øvelsen har til formål at sætte gang i elevernes fantasi og få dem til at tænke over den religiøse dimension af middelaldersamfundet. Kapellet i Haraldsted var et vigtigt pilgrimsmål i middelalderen. Sagnet fortæller, at der fandt mirakler sted her, og talte således for, at Knud Lavard skulle helgenkåres. At Knud Lavard blev kåret til helgen blev opfattet af kongemagten, som en blåstempling fra kirkens og dermed Guds side af Valdemars ret til tronen.

Praktisk:

- Bussen holder ind på den lille vigeplads. Ved dårligt vejr kan I også blive siddende i bussen og tage et kort kikk ud over ruinen.
- Ikke langt fra ruinen kan I gøre stop ved Haraldsted Kirke, hvor der er et toilet på kirkegården.

Bustur til næste stop ca. 20 min.

Stop 3: Fjenneslev Kirke – Hvidernes gård 45 min.

Hvideslægten er kendt for at have bygget en række særprægede kirker på Sjælland. Fjenneslev Kirke er bygget af Asser Rig. Foruden de to tårne har kirken også et specielt herskabssæde i vestenden samt et flot kalkmaleri på korbuen. Det er et såkaldt stifterbillede, der viser Asser Rig og Fru Inge, der overrækker en kirke til Gud. Ved siden af kirken lå Hvidernes gård, hvor først Knud Lavard voksede op og senere hans søn Valdemar. Kirken er påbegyndt i kampesten, men tårnene er bygget i teglsten. I 1160 var teglsten det nyeste byggemateriale. Et sagn fortæller, at to tårne blev bygget, mens Asser Rigs var på rejse. Fru Inge skulle bygge et tårn, hvis hun fødte en dreng og et spir, hvis det blev en pige. Da Asser kom hjem, stod der tvillingetårne. Historien må være en skrøne, eftersom at Esbern Snare og Absalon ikke er tvillinger. Tårnene blev da også bygget nogen år efter sønnernes fødsel i 1127 og 1129.

Aktivitet 1: Aktiviteten har til formål at skærpe elevernes opmærksomhed på kirken som en historisk bygning med dets særprægede arkitektur og kunst. Det har krævet mange ressourcer at bygge kirken og viser, at bygherren må have haft en betydelig position i samfundet.

Praktisk:

- Der er et toilet ved parkeringspladsen.
- Giv kirken besked om, at I kommer: Kontakt: Graver Christian Olsen, Tlf. 57808605, Mobil 29609868, fjenneslev-kirke@mail.dk